

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 4 1 6 4 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Izpitna pola

Četrtek, 5. junij 2014 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z odlomkoma iz dramskih besedil (A in B) je na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začinjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 23 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 80. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Odlomek iz dramskega besedila (A)

- GOBAVEC: Doli valovi butajo ob pomol!
GRBAVEC: Potem prebudi očeta in strica, da izvlečemo čoln, sicer bo tisto plastiko čisto stolklo!
GOBAVEC: Jebi se! Prebudi ju ti!
GRBAVEC: Prebudiva vsak enega. Ti očeta.
GOBAVEC: Ti očeta.
GRBAVEC: Jaz strica.
GOBAVEC: Jaz strica.
GRBAVEC: Veš kaj!
GOBAVEC: Veš kaj: jaz oba!
GRBAVEC: A-a! Jaz oba!
GOBAVEC: Ne. Jaz oba.
GRBAVEC: A-a!
GOBAVEC: Sicer pa ju daj ti – izvoli!
GRBAVEC: Hej! Hej! Heja! Doli valovi tolčejo ob pomol, menda se je morje nekaj razburilo, dobro bi bilo izvleči čoln, da ga ne bo razbilo!
- DAJAVEC: Saj ni moj!
JEMAVEC: Ne bodi no tak, pojdi pomagat, ne!
DAJAVEC: Naj bo. Vedno se moram ukloniti tuji volji. Menda sploh nimam svoje volje.
JEMAVEC: Pojdi no!
DAJAVEC: Vedno moram biti s kom združen, sicer ne dosežem prav ničesar.
JEMAVEC: Če jaz kaj vem, bo ponoči kar en besen vihar.
DAJAVEC: Niti vremena ne znam predvideti. Niti po najbolj očitnih znamenjih ne. Nobenega smisla za obvladovanje prihodnosti nimam.
- GRBAVEC: Ata, naj stric ostane tukaj, mudi se!
DAJAVEC: In ljudje kar vidijo, meni se kar pozna, da nisem za nobeno rabo. Vedno me puščajo samega in se vsakega dela lotijo brez mene.
- GOBAVEC: Pojte no, stric! Brez vas ne moremo!
JEMAVEC: Greš a ne greš? Saj lahko brez tebe, samo povej!
DAJAVEC: Nikjer nisem brezpogojno potreben. Vsi se me hočejo znebiti.
GOBAVEC: Fanfare!
JEMAVEC: Naprej!
DAJAVEC: Če kričim tri dni po enkrat zjutraj Dobro jutro in po enkrat zvečer Lahko noč, sem potem četrti dan ves hripav. Že odmlada se bojim za glas, enkrat mi bo povsem odrekel. – Saj grem in vam bom pomagal! Au! au! auauaua!
- GOBAVEC: Kaj pa je, stric?
DAJAVEC: Tako nerodno sem padel.
JEMAVEC: Da si nisi kaj polomil!
DAJAVEC: Upam, da ne, čeprav me zelo boli.
JEMAVEC: Potrpi malo, precej bomo nazaj.
GRBAVEC: Ste že dolgo tukaj?
JEMAVEC: Zelo me boli noga.
GRBAVEC: Kljub temu ste morda videli nekega moža, ki prav lahko, da je pasiral tod mimo?
JEMAVEC: Bolečina je kar neznosna.
GRBAVEC: Zelo bi mi pomagali, ko bi mi povedali, ali je kdo hodil mimo vas.
JEMAVEC: Vedno me pustijo samega, kadar sem najbolj potreben tople človeške pomoči.
GRBAVEC: V Kokrici ... Ali me poslušate? V Kokrici živijo Zagoričniki in vsi pišejo pesmi. Gospod, ki ima brado, kaj dela – pesmi piše! Hčerka, ki študira v Ljubljani, kaj dela? Pesmi piše. Sin, ki hodi še v ljudsko šolo, kaj dela? Takisto!
- DAJAVEC: Hoho, Gauloise!
GRBAVEC: Pozdravljeni, vojvoda!
DAJAVEC: Pozdravljeni! Kje imaš pa lutnjo?
GRBAVEC: Nimam je več.
DAJAVEC: Kam si jo pa dal?
GRBAVEC: Oh, ničvredna vlačuga Franica je bila tu, pa sem ji jo podaril, da si bo krajšala dolge ure nosečnosti. Zanosila je s Kapidžičem.
- DAJAVEC: Franica? Kaj ne poveš! – Franica! Franica!
JEMAVEC: Kaj je?
DAJAVEC: Pridi lès!

- JEMAVEC: Tu sem.
- DAJAVEC: Franica, povej po pravici: si res zanosila s Kapidžičem?
- JEMAVEC: S katerim Kapidžičem?
- DAJAVEC: Ne vem, s katerim. Ali ti veš, vitez Gauloise?
- GRBAVEC: Ne vem, gospod.
- JEMAVEC: Ali mislite morda nogometaša Kapidžiča?
- GRBAVEC: Nič ne mislim.
- DAJAVEC: Pazi se, Gauloise! – Ali si zanosila z nekim Kapidžičem?
- JEMAVEC: Nič ne vem o tem.
- DAJAVEC: Si morda zanosila s kom, ki mu ne veš imena, pa je bil lahko po igri naključij neki poljubni Kapidžič?
- JEMAVEC: Ne ...
- DAJAVEC: Si slišal, Gauloise? Joj joj joj! Pa si zanosila?
- JEMAVEC: Ne.
- DAJAVEC: Gauloise! Si kje bila tako, ali si kje tako ležala, da bi se te lahko kaj oplodilo s semenom?
- JEMAVEC: Še svoj živi dan ne ...
- DAJAVEC: Gauloise! Gauloise! — In, Franica, ali imaš potrebo, da si krajšaš dolge ure?
- JEMAVEC: Oh, nikoli mi ni dolgčas! Zdaj še posebno ne, ko imam nove citre.
- DAJAVEC: Ali bi bila potemtakem tako dobra, in bi temule vitezu vrnila njegovo lutnjo?
- JEMAVEC: Lutnjo? Jaz je nimam.
- DAJAVEC: Gauloise?
- GRBAVEC: Nesporazum, gospod vojvoda!
- DAJAVEC: To sem že sam izprevidel.
- GRBAVEC: Samo nesporazum.
- DAJAVEC: Lahko se poslovíš, Franica. In lepo igray na nove citre!
- JEMAVEC: Kar sem mogla storiti, to sem storila.
- GRBAVEC: Kako zlato dekletce.
- JEMAVEC: In kar sem storila, je vaše.
- GRBAVEC: Kako zlato dekletce, kako zlato dekletce ...
- JEMAVEC: Storila bom, kar bom le mogla storiti.
- GRBAVEC: Zláto, zláto ...

Odlomek iz dramskega besedila (B)

GRBAVEC: Doktor Zlatko Zameren: O, je črn moj obup!

Ti maš teto, ti maš strica,
jaz pa ne, kje je pravica?

Tebi teta kavo skuha,
stric odreže ti kos kruha,
tu je maslo, marmelada,
oba te imata srčno rada.

Jaz sam zajtrk si pripravljam,
jaz kozice sam prestavljam;
ino preden *Fertik* rečem,
najmanj trikrat se opečem.

Ti maš teto, ti maš strica,
jaz pa ne ... In je resnica:
tete in strica ne dobim,
rajši nič več ne živim,
za vrat si mlinsko dam kolo
in prekucnem se v vodo!

DAJAVEC: Hvala, Štefan! – Vidite, tako je pesnik ulil v enkratne verze vso svojo bolečino, svojo samoto, svojo težko mladost in hudo duševno stisko zaradi nesvobode komunizma. Otroci! Danes pa mi živimo vsi v pravični fevdalni družbi, v svobodni Vojvodini Kranjski, v deželi, za kakršno so se stoletja bojevali vsi napredni Kranjci, v deželi, katere svobodo smo si morali priboriti za ceno mnogih življenj. In znati moramo ohranjevati in spoštovati pridobitve teh bojev!

GOBAVEC: Gospodična učiteljica!

DAJAVEC: Da, Metka?

GOBAVEC: Moj očka je rekel, da se komunisti sploh niso umivali.

DAJAVEC: To je čisto res. In posebno grdo so ravnali z otroki.

GOBAVEC: In imeli so takšne zobe, da so majhnim deklicam pili kri. Mamica mi je povedala pravljico o Rdeči kapici. Rdeča kapica je nesla svoji babici praznično binkoštno kosilo, pa jo je v gozdu srečal komunist, ijoj! in jo je pohrustal s koščicami in košaro vred! In to je bilo čisto res.

GRBAVEC: Res.

Fertik: končano (pogovorno iz nemščine).

Prazna stran

1. V stolpec vnesite ustrezne podatke za besedilo, iz katerega sta odlomka A in B.

Dramatik	
Podnaslov	
Leto in kraj prve izvedbe	
Režiser prve izvedbe	
Dramski žanr	
Zunanja zgradba	

(8 točk)

2. Razložite zvrstno ali žanrsko oznako, ki ste jo navedli v podnaslovu.

(2 točki)

3. Zapišite, kaj navaja uvodna didaskalija dramskega besedila, iz katerega sta odlomka.

(4 točke)

4. Zapišite, kdaj in kje je bilo še uprizorjeno dramsko besedilo, iz katerega sta odlomka A in B, in kdo je bil režiser.

(3 točke)

5. Izberite in obkrožite, iz koliko prizorov ali sekvenc je sestavljen odlomek A; prizore oziroma sekvence podnaslovite.

4, 3, 2, 7.

Podnaslovi:

(4 točke)

6. Izpišite replike iz odlomka A, pri katerem se po vašem mnenju začne nov prizor.

(2 točki)

7. Določite vse vloge, ki jih odigrajo protagonisti v odlomku A.

Gobavec: _____

Grbavec: _____

Dajavec: _____

Jemavec: _____

(9 točk)

8. Obkrožite pravilni odgovor in utemeljite. Ali v odlomku A in B vedno nastopajo vsi štirje protagonisti?

Da Ne

Utemeljitev za odlomek A: _____

Utemeljitev za odlomek B: _____

(5 točk)

9. Utemeljite, ali so dramske osebe iz odlomkov pravi dramski značaji.

(2 točki)

10. Izpišite zadnjo označevalno repliko iz odlomka A, ki označuje ženski lik. V kakšnem nasprotju je z oznako iz začetka prizora oziroma sekvence?

(3 točke)

11. Odgovorite, kje v besedilu najdete dokaz, da so Zagoričniki in Kapidžić resnične osebe.

(1 točka)

12. Zapišite namišljeni dramski prostor v odlomku B.

(1 točka)

13. Iz spodnjih navedb izberite in obkrožite, v katerem dogajalnem času glede na letnico nastanka poteka dramski prizor iz odlomka B.

v preteklosti   v prihodnosti   v sedanosti

(1 točka)

14. V odlomku B lahko v dramskih replikah opazimo mešanje in parafraziranje različnih literarnih zvrsti in vrst. Katere? Navedite najmanj dve.

(2 točki)

15. Odgovorite, katero prvino absurdne drame ukinejo Grenki sadeži pravice in nadomestijo z neobvezno igrivostjo – nonšalanco.

(1 točka)

16. Izberite in obkrožite.

V Grenkih sadežih pravice govorimo o

enotnosti časa   razkroju časa

(1 točka)

17. Med spodaj navedenimi dramskimi deli obkrožite tista, ki jih je napisal avtor odlomkov A in B.

Grmače, Ljubiti, Kasandra, Triko, Lepotica in zver, Samorog, Srebrno rebro,

Ljudožerci, Potohodec, Brucka ali obdobje prilagajanja

(4 točke)

18. Prečrtajte napačni trditvi.

Ludizem je umetnostna smer v 2. polovici 19. stoletja, ki temelji na načelih igre in morale.

(2 točki)

19. Navedite najmanj štiri določila, v katerih se kaže ludizem v odlomkih A in B.

(4 točke)

20. Dopolnite:

_____ Jarry je predhodnik dramatike _____, kakršno sta v svetovni
dramatiki uvedla _____ in _____, v
slovenski književnosti pa pred avtorjem odlomkov A in B _____,
_____ in _____.

(7 točk)

21. Obkrožite pravilni odgovor.

Kralj Ubu je izpeljanka iz imena grotesknega profesorja Felixa - Frederica Heberta, iz katerega so se dijaki iz generacije v generacijo delali norca.

DA   NE

(1 točka)

22. Dopolnite:

Drama je _____

_____

_____

_____

(3)

Dramaturgija je _____

_____

_____

_____

_____

(3)

Vrste dramskega časa so _____

_____

_____

(3)

(9 točk)

23. Izberite enega od dramskih odlomkov A in B (obkrožite ustrezno) ter na kratko opišite.

23.1. Kostumografska zamisel nastopajočih:

_____

_____

_____

_____

(2)

23.2. Scenografska zamisel izbrane okoliščine:

_____

_____

_____

_____

(2)

(4 točke)

Prazna stran